

Színházak és mulatók adója

A vigalmi adó tervezete

A pénzügyi bizottság husztagu albizottságot küldött ki azoknak az adójavaslatoknak a tárgyalására, amelyeket a pénzügyi osztály a főváros deficitjének ellensúlyozására készített. Közöltük, hogy ez az albizottság csütörtökön tartotta első ülését és ez alkalommal megállapította munkarendjét. Sorrend szerint a *vigalmi adó* az elseje a javaslatoknak. A vigalmi adó behozatalát *Váczsonyi Vilmos* indítványára határozta el az 1916. évi költségvetés tárgyalása során a közgyűlés. Ez az adónem Németországban és Franciaországban már néhány évtizedes multra tekinthet vissza, de Budapestet nemcsak a külföldi városok előzték meg e tekintetben, hanem a magyar vidéki városok is. *Nagyvárad* a mulatványos előadások után szed vigalmi adót, *Miskolc* a mozgóképelőadások, orfeumok, bálók, cirkuszok, bazárok után. *Brassó* pedig a mozgófénykép előadások után. *Berlinnek* 1912-ben 1,150.000 márkát jövedelmezett a vigalmi adó, *Párisnak* 1911-ben 6,300.000 frankot.

A Budapestre vonatkozó tervezet szerint az adókötelezettség a mulatságok és szórakozások után a székesfőváros egész területén kiterjed mindazokra:

1. akik belépő- (hely, részvételi-, tisztelet-, szabad-, ingyen-, állandó-, bérlet-,) vagy más bármiféle elnevezésű jegyet azért váltanak, vagy szereznek, illetve akik díjat azért fizetnek, hogy annak ellenében

a) *színi-, opera-, operett-, orfeum-, kabaré-, variété-, zene-, ének-, szavalati- vagy bármiféle más előadáson, felolvasáson, dalos versenyen* jelen lehessenek.

b) *rajzolt, festett, vetített (mozgó, nem mozgó) képet, (kinematograf színházat), élőképet, balettet, némajátékot, cirkuszi vagy bármiféle más mulatványt, látványosságot, kiállítást, vagy bármiféle versenyt* megtekinthessenek.

c) bármiféle elnevezésű *táncvigalomban, bálon, bazáron, ünnepélyen* részt vehessenek,

d) *szórakozó-, mulató-helyet, kertet vagy helyiséget* látogathassanak;

2. akik nyilvános helyeken (kávéházakban, vendéglőkben), avagy bármely egyesület (kaszinó, kör, klub, társulat) helyiségében *kártyajátékot játszanak.*

A *vigalmi adó a belépőjegyek árának, illetve az ezt helyettesítő díjaknak rendszeren tíz százaléka.* A belépőjegy árának *husz százalékát* kell fizetni vigalmi adó fejében: a) az orfeumban, kabaréban variétében, valamint az oly zárt, fődött mulatóhelyeken, melyekben a dohányzás meg van engedve,

b) a lóversenyeken és üggetőversenyeken,

c) a különféle bálokon és táncvigalmakon,

d) az idegen nyelvű színi-, opera- és operett-előadásokon. Végül husz százalékos vigalmi adót kell fizetni egyfelől a kártya használatáért, illetve a kártyajátékból folyóan fizetett díj, másfelől az egyesületet (kaszinót, kört, klubot, társulatot) esetleg megillető nyereségrészesedés teljes összege után. Oly szórakozásoknál, melyek részben 10, részben 20 százalékos adó alá esnek, a magasabb adótételt kell alkalmazni.

Az adófizetési kötelezettség szempontjából belépődíjnak kell tekinteni a *ruhatári díjnak azt a részét is, amely kalap, bot, ernyő után a 10 fillért, kabát után a 20 fillért meghaladja, sőt amennyiben a program, színlap, tárgymutató, ismertető stb. megvétele kötelező, ugy ezeknek az árát is, ha ezek darabonként 20 fillérnél, hangversenyeknél 40 fillérnél többbe kerülnek.*

A vigalmi adót az adófizetésre kötelezettől a székesfőváros részére az illető vállalkozás köteles beszédni még pedig:

a) a szórakozásra jogosító jegyre ragasztott *városi adóbélyeg* ellenében, vagy

b) a szórakozásra jogosító és a főváros által adópecséttel ellátott jegy ellenében, vagy

c) *városi adójegy* ellenében, vagy

d) városi adóbélyeg, illetve adójegy nélkül is, hiteles bevételi kimutatások alapján. Ide tartoznak a klubok társulatok, kaszinók.

A vigalmi adóról szóló szabályrendeletbe ütköző minden cselekményt, vagy mulasztást a szégyenalap javára fizetendő 50 K-tól 1000 K-ig terjedhető *pénzbírsággal* kell büntetni; amennyiben pedig a cselekmény, vagy mulasztás a székesfővárost adóbevételeiben megrövidíti, vagy a megrövidítés veszélyének teszi ki, a bírságon felül a vállalkozást a tényleg megrövidített vagy a megrövidítés veszélyének kitett adó 2—10-szeres összegének, minimálisan 20 K-nak megfizetésére is kötelezni kell

Mentes a vigalmi adó alól:

1. a tudományos intézeteknek és társaságoknak, valamint az iskoláknak kizárólag tudományos, közművelődési, oktatási vagy nevelési célokat szolgáló előadásain, felolvasásain és mutatóványain való megjelenés,

2. az állam vagy a főváros által fentartott **muzeumok és képtárak látogatása.**

3. az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat, a Nemzeti Szalon, valamint más kormányhatóságilag jóváhagyott alapszabályok alapján működő kizárólag művészi társulatok által rendezett oly kiállítások látogatása, melyek képző- vagy iparművészeti termékek bemutatásán kívül más, egyébként adóköteles szórakozást nem nyújtanak,

4. a székesfőváros által fenntartott állat- és növénykertnek látogatása, valamint — az állandó cirkuszt kivéve — az állat- és növénykert területén rendezett multságokon, szórakozásokon való részvétel és az ott rendezett mutatóványok megtekintése,

5. a Szt-Margitszigetre való belépés,

6. a városligeti és népligeti mutatóványos telepek, valamint a vásárterek népies szórakozásain való részvétel, ide nem értve a cirkuszi, színházi és mozgóképelőadásokat; végül

7. mentesek a vigalmi adó alól azok, akik a m. kir. Operaház előadásain a *három koronánál*, a Nemzeti Színház, a Várszínház, a Népszínház és Népopera előadásain a két korona 50 filléرنél, az Uránia-színház előadásain az egy korona 50 filléرنél, hangversenyen a két koronánál olcsóbb jegy ellenében, cirkusz-előadásokon pedig, valamint a mozgóképek (kinemaszkécsék) bemutatásain a kétféle legolcsóbb — *de 80 filléرنél nem drágább* — jegy valamelyike ellenében vesznek részt.

Az előterjesztés a vigalmi adó hozzávetőleges *évi jövedelmét 1,589.000 koronában* állapítja meg. A számítás alapjául érdekes kimutatás szolgál. E szerint a *tízszázalékos* adó alá tartozó szórakozó helyek évi bérletei a következők: Operaház 540.000 korona, Nemzeti Színház 513.000 korona, Népopera 740.000 korona, Vigaszínház 837.000 korona, Magyar Színház 594.000 korona, Király Színház 702.000 korona, Várszínház 42.000 korona, Kisebbszínházak 200.000 korona, Délutáni előadások 280.000 korona. Mozgófénykép-mutatóványok (mozik) 4,050.000 korona, Cirkuszok 150.000 korona, Hangversenyek 100.000 korona, Egyéb előadások, mutatóványok, versenyek 300.000 korona. A *tízszázalékos* adó alá tartozó helyek előrelátható évi bevétele tehát összesen 9,048.000 korona, az adó 904.000 korona. *Huszzázalékos* vigalmi adó alá tartozó helyek és bevételeik a következők: Fővárosi Orfeum 459.000 korona, Nemzeti Orfeum 486.000 korona, Kristály-palota 270.000 korona, Modern Kabaré 162.000 korona, Egyéb hasonló mulatók 648.000 korona, Lóversenyek és ügetőversenyek 800.000 korona, Bálók, táncmultságok 100.000 korona, Kártyajátékok 500.000 korona. A *huszzázalékos* adó alá tartozó helyek előrelátható évi bevétele tehát összesen 3,425.000 korona, az adó 685.000 korona. Végösszegben tehát 1,589.800 koronát fog hozni az új adó a fővárosnak.

A vigalmi adó általában helyes és igazságos, mert nem a nélkülözhetetlen életszükségleteket sújtja, hanem a jövedelemnek azt a részét, amelyet az egyesek a maguk igényei szerint fordítanak szórakozásra. Pénzügyi jelentősége nem megvetendő, könnyen kezelhető és a fővárosban mulató idegeneket is bevonja a községi teherviselésbe. Hátrányai közé tartozik, hogy bénítja a tudomány és művészet fejlődését, korlátozza a szórakozásokat, multságok rendezését, megdrágítja különösen a társadalom kevésbé módos rétegeinek a szórakozását, csökkenti a színházak, hangversenyek látogatottságát vagy legalább is elősegíti a közönségnek az olcsóbb helyek felé özönlését. Mindenekfölött pedig az a hibája, hogy nem a mulatóhelyek és színházak tulajdonosait sújtja, hanem a közönséget, amely a sok árdrágítás mellé most a *jegyárak hatósági áremelését fogja kapni.*